

Przedłużenie okresu obowiązywania jednolitych zasad oferowania narzędzi pomocowych przez banki – moratorium pozaustawowego

W związku z przedłużeniem do dnia 30 września 2020 r. przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego stosowania Wytycznych dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, które banki stosują w związku z kryzysem wywołanym COVID-19 (komunikat EBA z dnia 19 czerwca 2020 r.¹) podjęto decyzję o przedłużeniu okresu obowiązywania do 30 września 2020 r. (pierwotnie miało ono obowiązywać do 30 czerwca 2020 r.), „Stanowiska banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego” (tj. moratorium pozaustawowego w rozumieniu ww. Wytycznych EBA).

W związku z powyższym Związek Banków Polskich wystąpił do UKNF o notyfikację do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego przedłużenia obowiązywania Stanowiska.

Podkreślić należy, że pozostałe postanowienia Stanowiska nie ulegają zmianie (jedyną zmianą jest wydłużenie terminów na składanie wniosków przez klientów).

Moratorium obejmuje zatem instrumenty pomocowe udzielane od **13 marca do 30 września 2020 r.**

Kto może skorzystać z instrumentów pomocowych?

Z działań pomocowych będą mogli skorzystać wszyscy kredytobiorcy, którzy spełnią kryteria określone w stanowisku i złożą wniosek. Wniosek należy złożyć odpowiednio wcześniej, tak aby bank mógł go rozpatrzyć do 30 września 2020 r.

W tabeli zapisaliśmy kryteria dla każdej z grup:

Grupa kredytobiorców	Kryteria kwalifikacji
indywidualni, mikro i mali przedsiębiorcy: (podmioty obsługiwane w ramach bankowości detalicznej)	✓ opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie może przekraczać 30 dni na: <ul style="list-style-type: none"> • 29 lutego 2020 r. lub • dzień złożenia wniosku przez klienta
średni przedsiębiorcy: (podmioty które nie są mikro, małym lub dużym przedsiębiorcą)	✓ kredytobiorca ma zdolność kredytową na koniec 2019 r. (z zastrzeżeniem, że nie oceniamy zdolności kredytowej na dzień złożenia wniosku), ✓ sytuacja kredytobiorcy przejściowo pogorszyła się w związku z pandemią koronawirusa, ✓ na dzień złożenia wniosku wobec kredytobiorcy: <ul style="list-style-type: none"> • nie zgłoszono wniosku o postępowanie upadłościowe lub restrukturyzacyjne, • nie otwarto likwidacji przedsiębiorstwa, • nie toczy się postępowanie egzekucyjne.
duzi przedsiębiorcy:	

¹ <https://eba.europa.eu/eba-extends-deadline-application-its-guidelines-payment-moratoria-30-september>

Na czym polegają działania pomocowe dla kredytobiorców?

Grupa kredytobiorców	Korzyści
indywidualni, mikro i mali przedsiębiorcy	odroczenie spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych w trybie automatycznym lub uproszczonym maksymalnie na: ✓ 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków)
średni przedsiębiorcy	odroczenie spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych maksymalnie na: ✓ 6 miesięcy – dla rat kapitałowych, ✓ 3 miesięcy – dla rat kapitałowo-odsetkowych (niezależnie od liczby złożonych wniosków)
duzi przedsiębiorcy	odroczenie spłat rat kapitałowych maksymalnie na: ✓ 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków)

Działania pomocowe dla innych produktów

Stanowisko określa również działania pomocowe dla innych produktów – zgodnie z tabelą:

Grupa produktów	Korzyści
produkty odnawialne które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 30 września 2020 r. (kredyty w rachunku, karty kredytowe)	odnowienie w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres maksymalnie: ✓ 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków)
produkty leasingowe (w ramach grupy kapitałowej danego banku)	odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej (części kapitałowej) , na uzgodniony z klientem okres, maksymalnie na: ✓ 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków)
produkty faktoringowe (w ramach grupy kapitałowej danego banku)	odroczenie spłaty należnej od klienta na uzgodniony okres, maksymalnie: ✓ 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków)

Jednocześnie pragniemy zwrócić uwagę, że uzyskanie dodatkowego zabezpieczenia transakcji z wykorzystaniem narzędzi pomocowych oferowanych w ramach programów rządowych nie warunkuje udzielenia pomocy w formie przewidzianej w moratorium.

Dodatkowo wskazujemy, że – niezależnie od narzędzi pomocowych wskazanych w moratorium – instrumenty pomocowe przewidziane w odrębnych ustawach mogą przewidywać inne kryteria dostępu do danego instrumentu, uwzględniające w szczególności zasady przyznawania pomocy publicznej.

Błaszki, dnia 30.06.2020 r.

TREŚĆ MORATORIUM

Stanowisko banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego:

I. Postanowienia ogólne

1. Stanowisko zostało wypracowane pod patronatem Związku Banków Polskich w ramach uzgodnień z bankami-członkami Związku Banków Polskich w związku ze stanem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Lista banków, które zobowiązują się do stosowania stanowiska zostanie określona w załączniku do niniejszego dokumentu (banki członkowie ZBP).
2. Ma ono charakter moratorium pozaustawowego w rozumieniu pkt. 10 lit a Wytycznych EBA *dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19, tj. nieustawodawczej inicjatywie przewidującej ulgę w spłacie podjętej przez instytucję w ramach branżowego lub sektorowego programu moratoryjnego uzgodnionego lub koordynowanego w obrębie sektora bankowego lub jego istotnej części, w miarę możliwości we współpracy z organami publicznymi, który to program moratoryjny jest otwarty dla zainteresowanych i przewiduje podjęcie podobnych działań na rzecz zapewnienia ulgi w spłacie podejmowanych przez odpowiednie instytucje kredytowe* (dalej: Wytyczne EBA).
3. Stanowisko w pkt. 4 poniżej określa ogólne kryteria skorzystania z instrumentów pomocowych, określonych w pkt. II i dotyczy zarówno produktów kredytowych, jak i leasingowych oraz faktoringowych (posiadanych przez banki w ramach swoich grup kapitałowych).
4. Instrumenty pomocowe, określone w pkt. II niniejszego stanowiska, **sa dostępne dla wszystkich klientów banków**, którzy spełniają **następujące kryteria** (wymogi z pkt. 17 lit. b wytycznych):
  - 1) w zakresie kredytobiorców indywidualnych, mikro i małych przedsiębiorców.
    - opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 30 dni na dzień 29 lutego 2020 r. lub na dzień złożenia wniosku przez klienta.
  - 2) w zakresie średnich przedsiębiorców.
    - posiadanie zdolności kredytowej na koniec 2019 r. (z zastrzeżeniem, że ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana na dzień złożenia wniosku przez klienta) i przejściowe pogorszenie sytuacji kredytobiorcy w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 oraz na dzień złożenia wniosku przez klienta nie złożono wobec niego wniosku o postępowanie upadłościowe lub

restrukturyzacyjne i nie otwarto likwidacji przedsiębiorstwa, a także nie toczy się postępowanie egzekucyjne.

3) w zakresie dużych przedsiębiorców.

- posiadanie zdolności kredytowej na koniec 2019 r. (z zastrzeżeniem, że ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana na dzień złożenia wniosku przez klienta) i przejściowe pogorszenie sytuacji kredytobiorcy w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 oraz na dzień złożenia wniosku przez klienta nie złożono wobec niego wniosku o postępowanie upadłościowe lub restrukturyzacyjne i nie otwarto likwidacji przedsiębiorstwa, a także nie toczy się postępowanie egzekucyjne.

5. Stanowisko obowiązuje dla instrumentów pomocowych udzielanych od dnia **13 marca 2020 r. do 30 września 2020 r.** W przypadku odpowiedniego przedłużenia stosowania wytycznych EBA banki mogą podjąć decyzję o przedłużeniu oferowania instrumentów pomocowych, jeżeli będzie tego wymagała sytuacja związana z wydłużającą się pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.
6. Instrumenty pomocowe, określone w pkt. II poniżej, nie będą oferowane w stosunku do umów kredytu zawartych **po 13 marca 2020 r.**
7. Odroczenie/odnowienie spłaty kredytu następuje na warunkach, o których mowa w pkt. II poniżej.
8. Odroczenie spłaty kredytu na warunkach określonych w niniejszym stanowisku skutkuje zmianą harmonogramu spłaty kredytu, a w przypadku odroczenia rat kapitałowo-odsetkowych bank nalicza odsetki za okres odroczenia zgodnie z warunkami pierwotnej umowy kredytowej.
9. Odroczenie spłat kredytu wynosi maksymalnie 6 miesięcy, niezależnie od liczby złożonych wniosków (z zastrzeżeniem, że maksymalny okres w przypadku odroczenia rat kapitałowo-odsetkowych określonych w pkt. II ppkt. 2.1 niniejszego stanowiska wynosi 3 miesiące). Dopuszczalne jest złożenie przez klienta więcej niż jednego wniosku, ale wówczas maksymalny łączny okres odroczenia nie może przekroczyć limitów określonych w niniejszym punkcie.
10. Bank ma prawo wprowadzić ograniczenia dotyczące dystrybucji środków na rzecz właścicieli, udzielania pożyczek lub poręczeń oraz wypłaty dywidendy.
11. Banki są zobowiązane do raportowania danych zgodnie z wytycznymi EBA wg zakresu ustalonego przez UKNF.
12. Użyte w niniejszym stanowisku określenia oznaczają:
  - a) tryb uproszczony rozpatrywania wniosku – nieautomatyczny, ale odformalizowany i przyspieszony sposób rozpatrywania wniosków klienta (bez badania zdolności kredytowej na dzień złożenia wniosku przez klienta);

b) narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw – gwarancje oferowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego, a także przez inne podmioty pod warunkiem, że: gwarancja taka stanowi uznaną ochronę kredytową zgodnie z art. 213-215 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych („CRR”).

II. Rodzaje instrumentów pomocowych (wymogi z pkt. 17 lit d wytycznych)

1. Oferta dla klienta indywidualnego, mikro i małego przedsiębiorcy (zgodnie z def. poniżej)

Za mikro i małego przedsiębiorcę w rozumieniu niniejszego stanowiska uważa się podmiot, którego obsługa w danej instytucji finansowej odbywa się w ramach modelu oceny ryzyka lub innego klasyfikowanego jako proces bankowości detalicznej (lub innej ekwiwalentnej).

Uzgodnione działania pomocowe:

1.1. Odroczenie spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych w trybie automatycznym lub uproszczonym zgodnie z wnioskiem klienta na wskazany przez niego okres wynoszący maksymalnie **6 miesięcy** (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta).

1.2 Produkty odnawialne (kredyty w rachunku, karty kredytowe), które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 30 września 2020 r., **mogą być odnowione** w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres do 6 miesięcy, istnieje możliwość dodatkowego zabezpieczenia transakcji, w tym o narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw na okres trwania narzędzia pomocowego.

1.3 Banki nie będą pobierać opłat lub prowizji za przyjęcie i rozpatrzenie wniosków dotyczących zawieszenia spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych.

1.4 W przypadku produktów **leasingowych** następuje **odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej** (części kapitałowej) na uzgodniony okres, wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta). W przypadku produktu faktoringowego następuje odroczenie spłaty należnej od klienta na uzgodniony okres wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta).

2. Oferta dla średnich przedsiębiorców (zgodnie z definicją poniżej)

Za **średniego przedsiębiorcę** w rozumieniu niniejszego stanowiska, uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych

nieprzekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro i nie jest jednocześnie mikro i małym przedsiębiorcą, w rozumieniu definicji określonej w punkcie 1 powyżej.

Uzgodnione działania pomocowe:

- 2.1.** Odroczenie spłat rat **kapitałowych** lub **kapitałowo-odsetkowych**, zgodnie z wnioskiem klienta, na wskazany przez niego okres, wynoszący maksymalnie odpowiednio: 6 miesięcy (raty kapitałowe) i 3 miesiące (raty kapitałowo-odsetkowe), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.
- 2.2. Produkty odnawialne** (kredyty w rachunku, karty kredytowe), które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 30 września 2020 r., **mogą być odnowione** w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres do 6 miesięcy, istnieje możliwość dodatkowego zabezpieczenia transakcji, w tym o narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw na okres trwania narzędzia pomocowego.
- 2.3.** W przypadku **produktów leasingowych** następuje **odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej** (części kapitałowej) na uzgodniony okres, wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta). W przypadku produktu **faktoringowego** następuje odroczenie **spłaty należnej od klienta** na uzgodniony okres wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta).

3. Oferta dla dużych przedsiębiorców (zgodnie z definicją poniżej)

Za **dużego przedsiębiorcę** w rozumieniu niniejszego stanowiska uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych **przekraczający** równowartość w złotych 50 milionów euro.

Uzgodnione działania pomocowe:

- 3.1.** Odroczenie **spłat rat kapitałowych** zgodnie z wnioskiem klienta, na wskazany przez niego okres, wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta).
- 3.2. Produkty odnawialne** (kredyty w rachunku, karty kredytowe), które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 30 września 2020 r., **mogą być odnowione** w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres do 6 miesięcy, istnieje możliwość dodatkowego zabezpieczenia transakcji, w tym o narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw na okres trwania narzędzia pomocowego.
- 3.3.** W przypadku produktów leasingowych następuje **odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej** (części kapitałowej) na uzgodniony okres, wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta). W przypadku produktu faktoringowego następuje **odroczenie**

splaty należnej od klienta na uzgodniony okres wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta).